

NOTAT

Rettighedsfortabelse for borgere i botilbud efter serviceloven

Nærværende notat behandle problemstillingen omkring botilbud efter serviceloven, som er etableret i helt eller delvist regi af almenboliger. Nærværende notat kan ikke tages til indtægt for en udtømmende juridisk redegørelse, men kan med fordel læses i sammenhæng med vedlagte klage til Socialtilsyn Øst af 9. december 2015.

Ganske kort kan problemstillingen opridses således, at en række kommunale forvaltninger i årevis har befundet sig i den juridiske vildfarelse, at det skulle være muligt at placere borgere i botilbud, hvor den enkelte borgers bolig blev stillet til rådighed af et almenboligselskab.

Ankestyrelsen har imidlertid i to principafgørelse fra 2014¹ slået fast, at denne praksis er uforenelig med servicelovens § 111.

Dette har medført, at Socialtilsynene nu pålægger opholdsstederne at lade de anbragte borgere revisitere til andre tilbud efter serviceloven, hvor borgeren får en ringere retsstilling. Dermed pålægger socialtilsynene opholdsstederne at forringe borgerenes retsstilling.

Bestyrelsen for Esbernhus har nu i over et år kæmpet for at skabe politisk opmærksomhed omkring dette forhold, da de borgere som udsættes for rettighedsfortabelsen, i sagen natur, ikke er i stand til at varetage egne interesser grundet deres psykiske og/eller fysiske tilstand.

Dette er bl.a. sket ved henvendelse til daværende Socialminister Manu Sareen d. 20. januar 2015 samt til nuværende Socialminister Karen Ellemann d. 20. november 2015.

Svarene modtaget i forbindelse med disse henvendelser indikerede, at denne rettighedsfortabelse ville blive behandlet i forbindelse med evalueringen af tilsynsreformen. Esbernhus' bestyrelse afventede på den baggrund Socialstyrelsens midtvejsevaluering af tilsynsreformen.

Evalueringen blev publiceret januar 2016, hvor Esbernhus' bestyrelse kunne konstatere, at problemstillingen ikke var behandlet i den trykte publikation.

Der er således tale om en fortsat status quo for så vidt angår Socialtilsynets praksis. En praksis som jeg finder, er uforenelig med de retsgarantier som har til formål at beskytte de visiterede borgere.

¹ 71-14 og 72-14

Advokaterne
Foldschack & Forchhammer

Knud Foldschack
Christian Dahlager
Lulla Forchhammer
Line Barfod
Dorthe Kynde Nielsen
Shuki Foighel
Steven Vildgaard Hansen
Helena Reumert Gjerding
Maja Bak-Hansen
Maria Pagels
Sidsel Arier Juhl
Clara Johanne Simonsen
Alexandra Nyborg Klerk

Skindergade 23, 4. sal
Postboks 2257
DK-1019 København K

+ 45 33 44 55 66 telefon

www.ecclaw.dk

Den konkrete sag

Esbernhus har eksisteret som botilbud i knap 60 år, og danner i dag rammen for hjem til 30 borgere med svære psykiatriske diagnoser. Tilbuddet var, indtil Tilsynets afgørelse af 22. oktober 2015, godkendt som et tilbud efter servicelovens § 108.

Med afgørelsen af 22. oktober 2015 er Esbernhus blevet godkendt som et § 108 tilbud, med vilkår om omdannelse til et tilbud efter servicelovens § 85 samt vilkår om udarbejdelse af handleplan for denne overgang. Endvidere er Esbernhus blevet pålagt at lade sine beboere revisitere til tilbud efter servicelovens § 85 – en afgørelse som Esbernhus hverken har sagligt belæg for eller juridisk mulighed for. Sådant afgørelses- og vurderingskompetence tilkommer naturligvis anbringende myndighed.

Problemstillingen er uddybet i vedlagt klage til tilsynet af 9. december 2015, ligesom klagen indeholder en beskrivelse af den ulovhjemlede rettighedsfortabelse som borgerne vil blive udsat for.

Principielt kunne Esbernhus blot efterkomme Tilsynets afgørelse og, på et svært tvivlsomt juridisk grundlag, lade tilbuddet omdanne til et § 85 tilbud og tilpasse driften herefter.

Når Esbernhus imidlertid har valgt ikke at efterkomme afgørelsen skyldes det, at Esbernhus' bestyrelse og ledelse kærer sig om beboerne og deres rettigheder. Som et eksempel blandt flere kan nævnes borgens ret til at benytte den politisk vedtagne "fritvalgsordning", som vil fortabes såfremt tilbuddet omdannes til et § 85 tilbud.

Situationen på Esbernhus er beklageligvis langt fra unik, og det er min vurdering, at dette problem alene kan løses politisk. Det er på den baggrund, at jeg har tilladt mig at rette nærværende henvendelse, i håb om at udvalget vil bistå med at finde en løsning.

Såfremt nærværende henvendelse har givet anledning til bemærkninger eller spørgsmål, står jeg til udvalgets disposition.

Med venlig hilsen


Knud Foldschack
E-mail: kf@ecolaw.dk